
Romantyzm w literaturze polskiej i jej związki z literaturami krajów wschodniosłowiańskich.

Biuletyn Polonistyczny 15/46, 14-16

1972

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

**ROMANTYZM W LITERATURZE POLSKIEJ
I JEJ ZWIĄZKI Z LITERATURAMI KRAJÓW
WSCHODNIOŚLAWIAŃSKICH**

Sprawozdanie z sympozjum naukowego

W dniach 5 i 6 kwietnia 1972 r. odbyło się w Moskwie Sympozjum naukowe zorganizowane przez Instytut Słowianoznawstwa i Bałkanistyki Akademii Nauk ZSRR i Instytut Badań Literackich Polskiej Akademii Nauk. Temat Sympozjum brzmiał: "Romantyzm w literaturze polskiej i jej związki z literaturami krajów wschodniosłowiańskich".

Referaty przygotowała zarówno strona radziecka, jak polska. W skład naszej delegacji wchodził: prof. prof. M. Janion, M. Żmigrodzka, doc. doc. R. Przybylski, Z. Stefanowska, A. Witkowska, oraz dr M. Piwińska.

Poranne posiedzenie w dniu 5 kwietnia otworzył prof. dr D. F. M a r k o w, dyrektor Instytutu Słowianoznawstwa i Bałkanistyki. Mówił o korzyściach płynących ze współpracy obu instytutów dla prac komparatystycznych i źródłowych i o perspektywach otwierających się przed metodologią marksistowskich badań porównawczych nad literaturami słowiańskimi.

W tym samym dniu wygłoszono następujące referaty: prof. dr M. J a n i o n: "Romantyzm polski wśród romantyzmów europejskich"; doc. B. S t a c h i e j e w: "O pewnych cechach szczególnych polskiego i rosyjskiego romantyzmu (próba porównania typologicznego)"; prof. dr M. Ż m i g r o d z k a: "Przełom romantyczny a tradycja literacka"; kand. nauk A. L i p a t o w: "Preromantyzm na Zachodzie i w Polsce w XVIII wieku (próba definicji i porównania)"; doc. dr hab. A. W i t k o w s k a: "Człowiek słowiański w twórczości Mickiewicza"; prof. dr G. W e r e s: "Echa polskiego romantyzmu na Ukrainie w pierwszej połowie XIX wieku"; doc. dr hab. Z. S t e f a n o w s k a: "O III części »Dziadów« "; doc. dr hab. R. P r z y b y l s k i: "Mit władzy carskiej u romantyków polskich i rosyjskich na przykładzie Puszkina, Mickiewicza, Gogola i towiańczyków"; kand. nauk W. M. K a z b e r u k: "Romantyzm polski a rozwój literatury białoruskiej w pierwszej połowie XIX wieku".

W dniu 6 kwietnia referaty przedstawili: dr M. P i w i Ń s k a: "Psychologia bohatera romantycznego"; prof. dr H. C y -

b i e n k o: "Bohater romantyczny w prozie polskiej i rosyjskiej lat trzydziestych i czterdziestych (Sztyrmer, Lermontow, Kraśzewski, Polewoj); kand. nauk A.G. P i o t r o w s k a: "Przyczynek do problemu typologii wczesnych poematów Puszkina i Mickiewicza"; prof. dr W. D i a k o w: "Literackie zainteresowania spiskowych kół warszawskich"; kand. nauk. F.I.S t i e k ł o w a: "Wschodnie poematy Zielińskiego jako zjawisko późnego romantyzmu"; kand. nauk. D.S. P r o k o f i e w a: "Grupa kaukaska"; kand. nauk A.A. I l i u s z y n: "Próba analizy porównawczej wersyfikacji polskiej i rosyjskiej (polski jedenastozgłoskowiec romantyczny i jego rosyjskie odpowiedniki)"; kand. nauk. I.I. S w i r i d a: "O oddziaływaniach wzajemnych literatury i sztuk plastycznych w epoce romantyzmu".

Symposium przyniosło wiele interesujących prób syntezy i ciekawych badań materiałowych, informacje o nieznanych materiałach archiwalnych oraz propozycje dla tłumaczy poezji wywiedzione z porównawczych badań wersyfikacyjnych. Otworzyło nowe perspektywy badań nad romantyzmami w krajach słowiańskich, potwierdzając raz jeszcze wartość współpracy między obu instytucjami. Bezpośrednią konsekwencją tego spotkania była decyzja o kontynuowaniu i zacieśnianiu współpracy, która ma się przejawiać w corocznych zjazdach badaczy polskich i radzieckich. Następne sympozja będą się odbywały bądź w ZSRR, bądź w Polsce. Ich celem będzie kontynuacja prac porównawczych oraz wspólne dążenie do wielkiej syntezy, do formuł kulturowych wspólnych dla krajów słowiańskich.

Kwietniowe spotkanie odbyło się w wyjątkowo przyjaznej, koleżeńskiej i serdecznej atmosferze. Dla polskich uczestników tym miłszej, że temat obrad wskazywał, jak ogromną rolę odegrała najświetniejsza epoka naszej literatury w kulturze wschodnioeuropejskiej i jak szerokie wywołała echa.

Referaty przedstawione na spotkaniu zostaną opublikowane w Moskwie w książce - w języku rosyjskim - dedykowanej VII Międzynarodowemu Kongresowi Słowistów.

Dr Marta Piwińska

KONFERENCJA NAUKOWA W BERLINIE (7-14 V 1972)

W Berlinie przebywaliśmy jako delegacja Instytutu Badań Literackich PAN na konferencję "Kolloquium 72. Weltliterarisches Erbe und sozialistische Gesellschaft", zorganizowaną przez Zentralinstitut für Literaturgeschichte an der Deutschen Akademie der Wissenschaften. W konferencji udział wzięli przedstawiciele akademickich instytutów literaturoznawczych NRD, ZSRR, Czechosłowacji, Węgier, Bułgarii i Polski oraz delegacja KC PPK. Obrady skupiały się wokół trzech zagadnień: 1) marksistowskie badania Oświecenia, 2) rozwój socjalistycznego obrazu człowieka w literaturze europejskich krajów socjalistycznych, 3) literatura a społeczeństwo.

Do Berlina przywieźliśmy obszerne głosy dyskusyjne, przygotowane w Polsce i związane z materiałami nadesłanymi przez organizatorów. Na sekcji II prof. dr M. Żmigrodzka przedstawiła wypowiedź omawiającą literaturę polską lat międzywojennych (w szczególności działalność grupy "Przedmieście") i nurt polskiej prozy chłopskiej w XX wieku. Głos prof. dr M. Janion na sekcji III dotyczył metodologii marksistowskich badań tradycji (w tym - badań tradycji w nauce polskiej) i problemu: faszyzm a tradycja europejska. Ponadto na sesji plenarnej, zamykającej obrady, prof. dr M. Janion wygłosiła przemówienie poświęcone antropologicznej problematyce marksizmu i stawianej wielokrotnie w czasie obrad kwestii: awangarda literacka i rewolucja.

Delegacja polska przeprowadziła w Berlinie rozmowy o projektowanych przez Zentralinstitut für Literaturgeschichte: antologii polskich prac z zakresu metodologii i teorii literatury (w serii "Positionen"), o książce poświęconej literaturze polskiej lat międzywojennych, przygotowanej przez polonistów niemieckich oraz o aktualnych zagadnieniach badań nad literaturą polską prowadzonych w NRD. Prof. dr M. Janion jako przedstawicielka Dyrekcji IBL wzięła również udział w naradzie na temat międzynarodowej antologii studiów poświęconych tradycji marksistowskiej w literaturze i badaniach literackich, w spotkaniu z ministrem kultury i sztuki NRD oraz - wspólnie z prof. dr M. Żmi-